

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Հայոց լեզվի և գրականության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբույան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 1

«28» _____ օգոստոս 2025 թ.

ՀԼԳ/Բ-182 «ՀԱՅ ԱՌԱՍՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՄԱՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ»
ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	Մանկավարժության բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Հայոց լեզվի և գրականության /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	_____ առկա _____ /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ՝	_____ 4-րդ / 1-ին _____

Դասախոս(ներ)՝ Արտակ Սարուխանյան

Էլ. հասցե/ներ՝ hasmik.63@gmail.com

Վանաձոր- 2025թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
 - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
 - 14.2. Հարցաշար
 - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում.

«Հայ առասպելաբանություն և պատմատեսության հարցեր» դասընթացի ուսումնամեթոդական փաթեթը կազմված է մագիստրոսի հիմնական կրթական ծրագրով «Հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտության կրթական չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, ինչպես նաև առարկայի բաղադրիչների հիման վրա:

Առարկայական փաթեթը կարգավորում է տվյալ առարկայի դասավանդման որակի բարձրացմանը, գիտաճյուղի նոր ընկալակերպերի ոգուն համապատասխանեցման գործընթացը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ առասպելաբանությանը, հնախոսական պատկերացումներին, դրանց արտահայտման ուղիներին, ինչպես նաև՝ այդ պատկերացումների արձագանքներին «Մասնա ծոեր էպոսում»:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Ցույց տալ առասպելների և վաղնջական հավատալիքների էությունը:
- Ուսանողների մոտ ձևավորել կարողություն հնախոսական պատկերացումները ճանաչելու և բնութագրելու:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Հայ առասպելաբանություն և պատմատեսության հարցեր» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը «Հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Հայ ժողովրդական բանահյուսություն», «Հայ գրականության պատմություն (հին)», «Հայ գրականության պատմություն (միջնադարյան)» դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը¹ և /կամ կոմպետենցիաները.

¹ <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

- Տվյալ դասընթացն ավարտելուց հետո ուսանողը պետք է՝
- ընթերցած լինի հանձնարարված գրականությունը,
- մշակի համապատասխան թեմաները,
- լիարժեք յուրացրած լինի դասախոսություններով ներկայացված գիտելիքները,
- կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
- դասընթացի շրջանակում ընդգրկված մի շարք գիտատեսական հարցերի վերաբերյալ ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել
- համապարփակ գիտելիք ունենա գեղարվեստական մտածողության կերպափոխման ավելի բարդ եղանակի վերաբերյալ
- կարողանա՝ փաստարկել, որ հայոց տոհմիկ բանաստեղծությունը մշտապես սնվել է երկու մայր երակից՝ բանահյուսական Խոսք, հոգևոր Երգ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների.

«Հայ առասպելաբանություն և պատմատեսության հարցեր» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և բանասիրության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեդիտ/60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	14
Գործնական աշխատանք	14
Ինքնուրույն աշխատանք	32
Ընդամենը	60
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները².

- Դասախոսությունը դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը

² Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են³

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Չեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

³ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապրունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Առասպելաբանությունը՝ որպես մարդկության հոգևոր մշակույթի բազմանիստ համակարգ:	2		2		6
2.	Նախնադարյան վաղնջական հավատալիքներ:	2		2		6
3.	Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները:	2		2		4
4.	Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով:	2		2		4
5.	Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «Թատր-ներկայացումների» մեջ	2		2		4
6.	Առասպելաբանական գրույցներ բույսերի և կենդանիների մասին	2		2		4
7.	Համաշխարհային ջրհեղեղի մասին առասպելները	2		2		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		14		14		32

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Աբեդյան Մ., Հայ ժողովրդական առասպելները Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» մեջ, Երկեր, հ.Բ,Ե.,1985: Հայ վիպական բանահյուսություն, Երկեր, հ.Ա, Ե., 1966: Հայ քնարական բանահյուսություն, Երկեր,հ.Բ,Ե.,1967:Հայոց հին գրականության պատմություն, գիրք Ա, Բ, Ե., 1944,1946: Նույնը՝ Երկեր, հհ. Գ, Դ, Ե., 1968,1970: Նույնը՝ Անթիլիաս, Լիբանան, 2004:	
2.	Ադոնց Ն., Պատմական ուսումնասիրություններ	Փարիզ, 1948
3.	Ալիշան Ղ. Հին հավատք կամ հեթանոսական կրոնք հայոց	Վենետիկ, 1895
4.	Հարությունյան Ս.,Հայ առասպելաբանություն	
5.	Հարությունյան Ս., Հին հայոց հավատալիքները, կրոնը, պաշտամունքն ու դիցարանը, Ե., 2001:	Երևան, 2001
6.	Հարությունյան Ս., Անեծքի և օրհնանքի ժանրը հայ բան. մեջ	Երևան, 1975
7.	Ժողովրդական վեպ, աշխ. Ս. Հարությունյանի	Երևան, 1977
8.	Լալայան Ե., Երկեր, հինգ հատորով, հ.2	Երևան, 1988
9.	Ղափանցյան Գ., Արա Գեղեցիկի պաշտամունքը	Երևան, 1944
10.	Մատիկյան Ա., Կրոնի ծագումը և դիցաբանությունը ըստ համեմատական կրոնագիտության	Վիեննա, 1920
11.	Ֆրեզեր Ջ., Ոսկե ճյուղը	
12.	Ֆրեզեր Ջ., Фольклор в ветхом завете	1985
13.	Мифи народов мира	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1.Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁴
1.	Առասպելաբանությունը՝ որպես մարդկության հոգևոր մշակույթի բազմանիստ համակարգ:	Առասպելի տարժամանակյա և համաժամանակյա հայեցակետերի դրսևորումները ծեսերի մեջ (պաշտամունքային առասպելներ)	2	ՊԳ 1-13

⁴ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Նախնադարյան վաղնջական հավատալիքներ:	Ոգեպաշտություն, հմայական, մոգակախարարական գործողություններ	2	ՊԳ 1-13
3.	Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները:	5-րդ դարի հայ պատմագրություն, նախ. հավատալիքներին առնչվող ծիսապաշտամունքային արարողություններ	2	ՊԳ 1-13
4.	Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով:	Երկվորյակների միֆոլոգիա, արևալուսնային առասպելներ, հանդերձյալ կյանքի պատկերացումներ:	2	ՊԳ 1-13
5.	Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ	Լալիք, հուղարկավորության ծեսեր, վարդավառ, «պարուց և ցցուց երգեր»	2	ՊԳ 1-13
6.	Առասպելաբանական գրույցներ բույսերի և կենդանիների մասին	Կերպարանափոխումներ, բուսակենդանական մոտիվները, պատկերագործության ավանդույթներ	2	ՊԳ 1-13
7.	Համաշխարհային ջրհեղեղի մասին առասպելները	Առասպելաբանական հնագույն պատկերացումներ, արևալուսնային առասպելներ, տիեզերական սյուննձառ:	2	ՊԳ 1-13

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ⁵
1.	Առասպելաբանությունը՝ որպես մարդկության հոգևոր մշակույթի բազմանիստ համակարգ:	Առասպելի տարժամանակյա և համաժամանակյա հայեցակետերի դրսևորումները ծեսերի մեջ (պաշտամունքային առասպելներ)	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
2.	Նախնադարյան վաղնջական հավատալիքներ:	Ոգեպաշտություն, հմայական, մոգակախարարական գործողություններ	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13

⁵ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները:	5-րդ դարի հայ պատմագրություն, նախ. հավատալիքներին առնչվող ծիսապաշտամունքային արարողություններ	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
4.	Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով:	Երկվորյակների միֆոլոգիա, արևալուսնային առասպելներ, հանդերձյալ կյանքի պատկերացումներ:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
5.	Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ	Լալիք, հուղարկավորության ծեսեր, վարդավառ, «պարուց և ցցուց երգեր»	2	Բանավոր հարցում, խմբային քննարկում	ՊԳ 1-13
6.	Առասպելաբանական գրույցներ բույսերի և կենդանիների մասին	Կերպարանափոխումներ, բուսակենդանական մոտիվները, պատկերագործության ավանդույթներ	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
7.	Համաշխարհային ջրհեղեղի մասին առասպելները	Առասպելաբանական հնագույն պատկերացումներ, արևալուսնային առասպելներ, տիեզերական սյուննձառ:	2	Բանավոր հարցում, խմբային քննարկում	ՊԳ 1-13

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Աշխատանքի տեսակը	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁶
-----	--------------------------------	------------------	------------------------	--------------	----------------------------

⁶ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Արևային և լուսնային առասպելներ (անվանումներ, անձնավորումներ, անդրադառնալ նաև հանելուկներին)	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
2.	Երկվորյակների առասպելները	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
3.	Մահվան և հանդերձյալ կյանքի առասպելները - Մահվան պատկերացումները - Մահվան անձնավորումները	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
4.	Բուսաշխարհի առասպելները	Ռեֆերատ	Կիսամյակի 7-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
5.	Հնախոսական պատկերացումները ժող. վեպում (պատումներ) - Վիպասաց Մոկացի Խապոյենց Ջատիկ - Սասունցի Թամո Դավթյան	Ջեկույց	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
6.	Եզնիկ Կողբացի և հնագույն հավատալիքներ	Ջեկույց	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
7.	Փ. Բուզանդ. ավանդազրույց, բարբ, կենցաղ	Ջեկույց	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13
8.	Պարսից վիպաշխարհը Գր. Մագիստրոս Պահլավունու թղթերում	Ջեկույց	Կիսամյակի 17-րդ շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1-13

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում⁷

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	

⁷ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի⁸:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

⁸«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

- 1 Առասպելի տարժամանակյա և համաժամանակյա հայեցակետերի դրսևորումները ծեսերի մեջ (պաշտամունքային առասպելներ)
- 2 Նախնադարյան վաղնջական հավատալիքներ: Ոգեպաշտություն, հմայական, մոգակախարարական գործողություններ
- 3 Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները: 5-րդ դարի հայ պատմագրություն
- 4 Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները: Նախ. հավատալիքներին առնչվող ծիսապաշտամունքային արարողություններ
- 5 Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: Երկվորյակների միֆոլոգիա
- 6 Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: Արևալուսնային առասպելներ
- 7 Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: Հանդերձյալ կյանքի պատկերացումներ:
- 8 Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ: Լալիք
- 9 Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ: Հուղարկավորության ծեսեր
- 10 Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ: Վարդավառ, «պարուց և ցցուց երգեր»
- 11 Առասպելաբանական զրույցներ բույսերի և կենդանիների մասին Կերպարանափոխումներ, բուսակենդանական մոտիվները, պատկերագործության ավանդույթներ
- 12 Համաշխարհային ջրհեղեղի մասին առասպելները: Առասպելաբանական հնագույն պատկերացումներ, տիեզերական այունսձառ:

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 8- րդ շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- Առասպելի տարժամանակյա և համաժամանակյա հայեցակետերի դրսևորումները ծեսերի մեջ (պաշտամունքային առասպելներ)
- Նախնադարյան վաղնջական հավատալիքներ: Ոգեպաշտություն, հմայական, մոգակախարարական գործողություններ
- Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները: 5-րդ դարի հայ պատմագրություն
- Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները: Նախ. հավատալիքներին առնչվող ծիսապաշտամունքային արարողություններ

- Դիցառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: Երկվորյակների միֆոլոգիա
- Դիցառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: Արևալուսնային առասպելներ
- Դիցառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: Հանդերձյալ կյանքի պատկերացումներ:

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 18-րդ շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկված հարցեր.**
- Դիցառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ: Լալիք
- Դիցառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ: Հուդարկավորության ծեսեր
- Դիցառասպելաբանական պատկերացումը «թատր-ներկայացումների» մեջ: Վարդավառ, «պարուց և ցուց երգեր»
- Առասպելաբանական զրույցներ բույսերի և կենդանիների մասին: Կերպարանափոխումներ, բուսակենդանական մոտիվները, պատկերագործության ավանդույթներ
- Համաշխարհային ջրհեղեղի մասին առասպելները: Առասպելաբանական հնագույն պատկերացումներ, տիեզերական սյուննծառ:

14.4. Գնահատման չափանիշները.

- Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ընթացքում կատարված հարցումների, ինքնուրույն աշխատանքների և ստուգարքների միջոցով:
- Գործնական աշխատանքները՝ չորս ընթացիկ ստուգում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝	011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	Մանկավարժության բակալավր /բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2025

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/Բ-182 «ՀԱՅ ԱՌԱՄՊԵԼԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՄԱՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Գործնական աշխատանք	14
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել հայ առասպելաբանությանը, հնախոսական պատկերացումներին, դրանց արտահայտման ուղիներին, ինչպես նաև՝ այդ պատկերացումների արձագանքներին «Սասնա ծռեր էպոսում:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը՝ և /կամ կոմպետենցիաները. • Տվյալ դասընթացն ավարտելուց հետո ուսանողը պետք է՝ • ընթերցած լինի հանձնարարված գրականությունը, • մշակի համապատասխան թեմաները, • լիարժեք յուրացրած լինի դասախոսություններով ներկայացված գիտելիքները, • կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • դասընթացի շրջանակում ընդգրկված մի շարք գիտատեսական հարցերի վերաբերյալ ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել			

⁹ <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

	• համապարփակ գիտելիք ունենա գեղարվեստական մտածողության կերպարիտիման ավելի բարդ եղանակի վերաբերյալ • կարողանա՝ փաստարկել, որ հայոց տոհմիկ բանաստեղծությունը մշտապես սնվել է երկու մայր երակից՝ բանահյուսական Խոսք, հոգևոր Երգ:
Դասընթացի բովանդակությունը	<i>Թեմա 1</i> Առասպելաբանությունը՝ որպես մարդկության հոգևոր մշակույթի բազմանիստ համակարգ: <i>Թեմա 2</i> Նախնադարյան վաղնջական հավատալիքներ: <i>Թեմա 3</i> Հեթանոսական շրջանին վերաբերող մոգական գործողությունների վերաբերյալ 1-ին հիշատակությունները: <i>Թեմա 4</i> Դիցաառասպելաբանական շերտը ժող. վեպի 10 պատումների հիմքով: <i>Թեմա 5</i> Դիցաառասպելաբանական պատկերացումը «թատրոնեկայացումների» մեջ <i>Թեմա 6</i> Առասպելաբանական զրույցներ բույսերի և կենդանիների մասին <i>Թեմա 7</i> Համաշխարհային ջրհեղեղի մասին առասպելները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	• Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ընթացքում կատարված հարցումների, ինքնուրույն աշխատանքների և ստուգարքների միջոցով: • Գործնական աշխատանքները՝ չորս ընթացիկ ստուգում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ: • Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:
Գրականություն	1. Աբեղյան Մ., Հայ ժողովրդական առասպելները Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» մեջ, Երկեր, հ.Բ,Ե.,1985: Հայ վիպական բանահյուսություն, Երկեր, հ.Ա, Ե., 1966: Հայ քնարական բանահյուսություն, Երկեր,հ.Բ,Ե.,1967:Հայոց հին գրականության պատմություն, գիրք Ա, Բ, Ե., 1944,1946: Նույնը՝ Երկեր, հհ. Գ, Դ, Ե., 1968,1970: Նույնը՝ Անթիլիաս, Լիբանան, 2004: 2. Ադոնց Ն., Պատմական ուսումնասիրություններ 3. Ալիշան Ղ. Հին հավատք կամ հեթանոսական կրոնք հայոց 4. Հարությունյան Ս .,Հայ առասպելաբանություն 5. Հարությունյան Ս., Հին հայոց հավատալիքները, կրոնը, պաշտամունքն ու դիցարանը, Ե., 2001:

	6. Հարությունյան Ս., Անեծքի և օրհնանքի ժանրը հայ բան. մեջ 7. Ժողովրդական վեպ, աշխ. Ս. Հարությունյանի 8. Լալայան Ե., Երկեր, հինգ հատորով, հ. 2 9. Ղափանցյան Գ., Արա Գեղեցիկի պաշտամունքը 10. Մատիկյան Ա., Կրոնի ծագումը և դիցաբանությունը ըստ համեմատական կրոնագիտության 11. Ֆրեզեր Ջ., Ոսկե ճյուղը 12. Ֆրեզեր Ջ., Фольклор в ветхом завете 13. Мифы народов мира
--	--